

Vispārīgā datu aizsardzības regula — jaunas iespējas, jauni pienākumi

Kas par ES Vispārīgo datu aizsardzības regulu
jāzina katram **uzņēmumam**

Printed by Bietlot in Belgium

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2018

© Eiropas Savienība, 2018

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Print	ISBN 978-92-79-79433-9	doi:10.2838/729171	DS-01-18-082-LV-C
PDF	ISBN 978-92-79-79442-1	doi:10.2838/48645	DS-01-18-082-LV-N

SATURS

1. NODAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS IESPĒJA 2

2. NODAĻA

KAS JĀZINA PAR VISPĀRĪGO DATU AIZSARDZĪBAS REGULU 4

3. NODAĻA

JŪSU PIENĀKUMI SASKAŅĀ AR VISPĀRĪGO DATU
AIZSARDZĪBAS REGULU 8

4. NODAĻA

VAI ESAT GATAVI IEVĒROT NOTEIKUMUS?..... 18

1. NODAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS IESPĒJA

Vispārīgā datu aizsardzības regula reglamentē to, kā uzņēmumi apstrādā un pārvalda personas datus. Šī regula, kas stāsies spēkā 2018. gada 25. maijā un būs piemērojama visiem uzņēmumiem un organizācijām (piemēram, slimnīcām, valsts pārvaldes iestādēm utt.), uzskatāma par lielākajām pārmaiņām ES datu aizsardzības noteikumos pēdējos 20 gados.

Regula ne vien ļauj iedzīvotājiem labāk kontrolēt to, kā viņu personas dati tiek izmantoti, bet arī būtiski

racionalizē normatīvo vidi uzņēmumiem. Tas tiek panākts, izveidojot vienotu datu aizsardzības regulējumu visā Eiropas Savienībā. Citiem vārdiem sakot, katrai valstij vairs nav pašai savu datu aizsardzības tiesību aktu, un to vietā šo jomu visā ES reglamentē ar vienu regulu. Tāpēc uzņēmumiem, kas strādā dažādās valstīs, vairs nav jāievēro daudzi un dažādi noteikumi. Lai varētu piedāvāt savus pakalpojumus ES tirgū, tagad tiem jāievēro tikai Vispārīgā datu aizsardzības regula.

Kādu labumu Vispārīgā datu aizsardzības regula sniedz jūsu uzņēmumam

- 🏠 **Viena Savienība, viens tiesību akts:** vienots noteikumu kopums uzņēmējdarbību Eiropas Savienībā padara vienkāršāku un lētāku.
- 🏠 **Vienas pieturas aģentūra:** vairumā gadījumu uzņēmumiem jāsadarbjas tikai ar vienu datu aizsardzības iestādi.
- 🏠 **Eiropā — Eiropas noteikumi:** ārpus ES reģistrētiem uzņēmumiem, piedāvājot savas preces un pakalpojumus privātpersonām Eiropas Savienībā, jāievēro tie paši noteikumi, kas Eiropā reģistrētiem uzņēmumiem.
- 🏠 **Uz riska līmeni balstīta pieeja:** Vispārīgajā datu aizsardzības regulā nav paredzēti nekādi apgrūtināši un visiem gadījumiem piemēroti pienākumi; tā vietā pienākumi ir pielāgoti konkrētiem riskiem.
- 🏠 **Inovāciju veicinoši noteikumi:** Vispārīgā datu aizsardzības regula ir “tehnoloģiski neitrāla”.

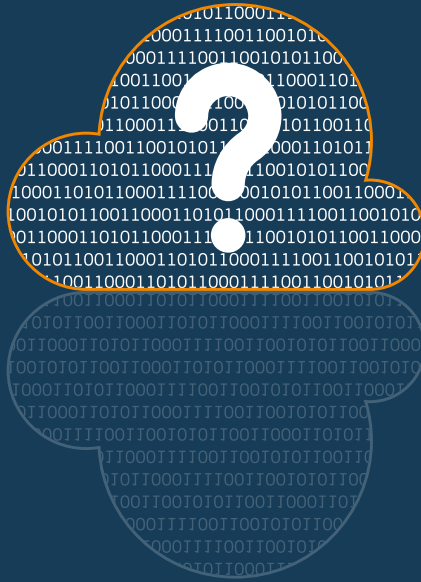
Svarīga ir uzticēšanās

Personas datu aizsardzības jautājumi rada nopietnas bažas privātpersonām. Tādēļ to uzticēšanās digitālajai videi joprojām ir vāja. Saskaņā ar Eirobarometra pētījumu:

- 🏠 80 % iedzīvotāju uzskata, ka viņiem nav iespēju pilnībā kontrolēt savus personas datus;
- 🏠 60 % iedzīvotāju norāda, ka neuzticas tiešsaistes uzņēmumiem;
- 🏠 vairāk nekā 90 % eiropiešu norāda, ka vēlas, lai viņiem būtu vienādas datu aizsardzības tiesības visās ES valstīs.

Vispārīgā datu aizsardzības regula jūsu uzņēmumam sniedz jaunu iespēju uzlabot patērētāju uzticēšanos, nodrošinot tiem uz riska līmeni balstītu personas datu pārvaldību.

“Uzņēmumi kuri nespēj pienācīgi aizsargāt fizisku personu datus, riskē zaudēt viņu uzticēšanos, kas ir ļoti svarīga, lai varētu panākt, ka cilvēki lieto jaunus produktus un pakalpojumus.”

2. NODAĻA

KAS JĀZINA PAR VISPĀRĪGO DATU AIZSARDZĪBAS REGULU

Vai Vispārīgā datu aizsardzības regula attiecas arī uz manu uzņēmumu?

Vispārīgā datu aizsardzības regula attiecas uz **ikvienu** uzņēmumu, kas:

automatizētā vai **manuālā** veidā **apstrādā** **personas datus** (ar nosacījumu, ka dati ir organizēti saskaņā ar noteiktiem kritērijiem).

Jums šie noteikumi jāievēro arī tad, ja jūsu uzņēmums datus apstrādā citu uzņēmumu vārdā.

Vispārīgo datu aizsardzības regulu piemēro, ja:

- 📌 jūsu uzņēmums apstrādā personas datus un ir reģistrēts Eiropas Savienībā — neatkarīgi no tā, kur faktiski notiek datu apstrādes process;
- 📌 jūsu uzņēmums ir reģistrēts ārpus ES un piedāvā preces vai pakalpojumus fiziskām personām vai arī novēro to uzvedību Eiropas Savienībā.

Kas ir personas dati?

Personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu dzīvu fizisku personu. Šie dati var ietvert:

- 📌 vārdu un uzvārdu;
- 📌 adresi un tālruņa numuru;
- 📌 atrašanās vietu;
- 📌 ziņas par veselību;
- 📌 ziņas par ienākumiem un bankas konta informāciju;
- 📌 kultūras īpatnības;
- 📌 ... un daudz ko citu.

Personas dati, kas ir deidentificēti vai pseidonimizēti, bet kurus joprojām var izmantot, lai atkārtoti identificētu kādu personu, arī ietilpst Vispārīgās datu aizsardzības

regulas darbības jomā. Taču personas dati, kas neatgriezeniski padarīti anonīmi tādā veidā, ka fiziskā persona vairs nav identificējama, nav uzskatāmi par personas datiem, un tāpēc Vispārīgā datu aizsardzības regula uz tiem neattiecas.

Regula ir arī “tehnoloģiski neitrāla”, tas nozīmē, ka tā aizsargā personas datus neatkarīgi no izmantotās tehnoloģijas vai personas datu glabāšanas veida. Regula uz jums attieksies neatkarīgi no tā, vai jūsu uzņēmums personas datus apstrādā un glabā, izmantojot sarežģītu IT sistēmu vai papīra formāta kartotēku.

“Regula uz jums attieksies neatkarīgi no tā, vai jūsu uzņēmums personas datus apstrādā un glabā, izmantojot sarežģītu IT sistēmu vai papīra formāta kartotēku.”

Esiet īpaši uzmanīgi, strādājot ar īpašām (sensitīvām) personas datu kategorijām

Ja jūsu savāktie personas dati ietver informāciju par fiziskas personas veselību, rasi, seksuālo orientāciju, reliģisko piederību, politisko pārliecību vai dalību arodbiedrībā, tie ir uzskatāmi par sensitīviem datiem. Šādus datus jūsu uzņēmums var apstrādāt tikai saskaņā ar īpašiem nosacījumiem, un jums var nākties ieviest papildu aizsardzības pasākumus, piemēram, datu šifrēšanu.

Kas ir personas datu apstrāde?

Saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu personas datu apstrādes definīcijā ietilpst tādas darbības kā personas datu vākšana, izmantošana un dzēšana.

Vai novērojat savas telpas, izmantojot videonovērošanas kameras? Uzņēmējdarbības nolūkos izmantojat datubāzi, kas satur personas datus? Sūtāt reklāmas

e-pasta ziņojumus? Dzēšat darbinieku lietas (digitālā formātā) vai iznīcināt dokumentus? Varbūt publicējat kādas personas fotogrāfiju savā tīmekļa vietnē vai sociālo tīklu profilā?

Ja uz kādu no šiem jautājumiem atbildējāt ar “jā”, jūsu uzņēmums pavisam noteikti apstrādā personas datus.

Kā Vispārīgā datu aizsardzības regula palīdz samazināt izmaksas?

Vispārīgajā datu aizsardzības regulā ir ņemtas vērā uzņēmumu vajadzības. Regulas mērķis ir, piemēram, novērst administratīvās prasības, lai samazinātu izmaksas un administratīvo slogu.

- 📌 **Vairs nekādas iepriekšējas paziņošanas:** reformas rezultātā ir atcelta lielākā daļa prasību par iepriekšēju paziņošanu uzraudzības iestādēm, tā samazinot arī ar tām saistītās izmaksas.
- 📌 **Datu aizsardzības speciālisti:** uzņēmumiem datu aizsardzības speciālists jāieceļ galvenokārt tad, ja to pamatdarbības ietver sensitīvu datu apstrādi plašā mērogā vai arī fizisku personu

regulāru un sistemātisku novērošanu plašā mērogā. Valsts pārvaldes iestādēm ir pienākums iecelt datu aizsardzības speciālistu.

- 📌 **Novērtējumi par ietekmi uz datu aizsardzību:** novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību uzņēmumiem obligāti jāveic tikai tad, ja iepļānotā datu apstrāde varētu radīt augstu risku fizisku personu tiesībām un brīvībām.
- 📌 **Reģistrēšana:** uzņēmumiem ar mazāk nekā 250 darbiniekiem nav pienākuma reģistrēt veiktās apstrādes darbības, ja vien datu apstrāde nav regulāra darbība vai neattiecas uz sensitīvu informāciju.

“Regulas mērķis ir, piemēram, novērst administratīvās prasības, lai samazinātu izmaksas un administratīvo slogu.”

3. NODAĻA

JŪSU PIENĀKUMI SASKAŅĀ AR VISPĀRĪGO DATU AIZSARDZĪBAS REGULU

Ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu uzņēmumiem tiek noteikti tieši datu aizsardzības pienākumi ES mērogā. Saskaņā ar regulu uzņēmums personas datus var apstrādāt *tikai* saskaņā ar noteiktiem nosacījumiem. Piemēram, apstrādei jābūt godprātīgai un pārredzamai, tā jāveic konkrētos un leģitīmos nolūkos, un tajā jāietver tikai tie dati, kas nepieciešami šo nolūku īstenošanai. Apstrādes pamatā jābūt vienam no šiem juridiskajiem pamatiem:

- 👤 fiziskas personas **piekrišana**;
- 👤 **līgumsaistības** starp jūsu uzņēmumu un fizisku personu;
- 👤 **līgumsaistību** izpilde;
- 👤 fiziskas personas **vitālo interešu** aizsardzība;
- 👤 **uzdevuma veikšana sabiedrības interesēs**;
- 👤 jūsu uzņēmuma **leģitīmo interešu** īstenošana, taču tikai pēc tam, kad ir pārbaudīts, vai netiek būtiski ietekmētas tās fiziskās personas pamattiesības un pamatbrīvības, kuras datus apstrādājat. Ja personas tiesības ir svarīgākas par jūsu interesēm, jūs nedrīkstat apstrādāt datus.

Ieteikums, kā saņemt piekrišanu personas datu izmantošanai

Vispārīgajā datu aizsardzības regulā paredzēti stingri noteikumi attiecībā uz datu apstrādi saskaņā ar piekrišanu. Šo noteikumu mērķis ir nodrošināt, ka attiecīgā fiziskā persona saprot, kam tā piekrīt. Tas nozīmē, ka piekrišanai jābūt **konkrētai, apzinātai, viennozīmīgai un brīvi sniegtai**, atsaucoties uz skaidrā un vienkāršā valodā sniegtu pieprasījumu. Turklāt piekrišanai jābūt sniegtai **apstiprinošas darbības veidā**, piemēram, atzīmējot izvēles rūtiņu vai parakstoties uz veidlapas.

Ja saskaņā ar piekrišanu apstrādājat **bērnu** personas datus, ir vajadzīga vecāku piekrišana. Taču, tā kā vecuma sliekšnis dažādās valstīs ir robežās no 13 līdz 16 gadiem, ir ieteicams iepazīties ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.

*Atcerieties!
Ja kāda persona
piekrīt tās personas datu
apstrādei, jūs drīkstat šos
datus apstrādāt tikai tajos
nolūkos, attiecībā uz kuriem dota
piekrišana. Turklāt jums ir pienākums
nodrošināt šīm personām iespēju atsaukt
piekrišanu.*

Noskaidrojiet, kāda ir jūsu loma un atbildība

Kad esat noskaidrojis, ka Vispārīgā datu aizsardzības regula patiesi attiecas uz jūsu uzņēmumu un personas datu apstrāde patiesi notiek, jums ir jānosaka, kāda ir jūsu loma šajā procesā.

Datu aizsardzības noteikumos ir noteiktas atšķirības starp datu pārzini un datu apstrādātāju, katram no tiem paredzot atšķirīgus pienākumus. Datu pārzinis nosaka personas datu apstrādes nolūkus un apstrādes līdzekļus, savukārt datu apstrādātājs tikai apstrādā personas datus datu pārzina vārdā. Taču tas nebūt nenozīmē,

ka datu apstrādātājs var vienkārši slēpties aiz datu pārzina muguras.

Vispārīgā datu aizsardzības regula nosaka, ka datu pārzinis drīkst izmantot tikai tāda datu apstrādātāja pakalpojumus, kurš piedāvā pietiekamas garantijas. Šīs garantijas jāiekļauj rakstiskā līgumā starp datu pārzini un datu apstrādātāju. Līgumā jāiekļauj arī vairākas obligātas klauzulas, tostarp, piemēram, klauzula, kas nosaka, ka datu apstrādātājs personas datu apstrādi drīkst veikt tikai pēc datu pārzina dokumentētiem norādījumiem.

Pienākumi, kas jāpilda fizisku personu tiesību aizsardzības nolūkos

Vispārīgajā datu aizsardzības regulā ir ietverti vairāki pienākumi, kuru mērķis ir aizsargāt fizisku personu tiesības kontrolēt savus personas datus.

Jūsu pienākums: pārredzamas informācijas sniegšana

Uzņēmumiem ir jāsniedz fiziskām personām informācija par to, kas apstrādā datus, kādi dati tiek apstrādāti un kādos nolūkos. Šajā informācijā skaidri jānorāda vismaz šādi aspekti:

- 👤 kas jūs esat;
- 👤 kāpēc jūs apstrādājat datus;
- 👤 kāds ir apstrādes juridiskais pamats;
- 👤 attiecīgā gadījumā — kas saņems datus.

Atsevišķos gadījumos informācijā jāiekļauj arī šādi aspekti:

- 👤 datu aizsardzības speciālista kontaktinformācija;
- 👤 leģitīmās intereses (ja leģitīmas intereses ir datu apstrādes juridiskais pamats);
- 👤 pamatojums, kāpēc dati tiek nosūtīti uz valsti ārpus ES;
- 👤 cik ilgi dati tiks glabāti;
- 👤 fiziskās personas datu aizsardzības tiesības (t. i., piekļuves, labošanas, dzēšanas, ierobežošanas, iebilšanas tiesības, tiesības uz datu pārnesamību utt.);
- 👤 kā iespējams atsaukt piekrišanu (ja piekrišana ir datu apstrādes juridiskais pamats);
- 👤 vai pastāv juridisks vai līgumā noteikts pienākums sniegt datus;
- 👤 automatizētas lēmumu pieņemšanas gadījumā — informācija par lēmumu pieņemšanas procesā izmantoto loģiku, kā arī par lēmuma nozīmi un sekām.

“Uzņēmumiem ir jāsniedz fiziskām personām informācija par to, kas apstrādā datus, kādi dati tiek apstrādāti un kādos nolūkos.”

Jūsu pienākums: piekļuves tiesības un tiesības uz datu pārnesamību

Fiziskām personām ir tiesības pieprasīt bezmaksas piekļuvi saviem personas datiem un saņemt tos pieejamā formātā. Ja esat saņēmis šādu pieprasījumu, jums ir pienākums:

- ☝ informēt fiziskas personas par to, vai jūs apstrādājat to personas datus;
- ☝ informēt fiziskas personas par apstrādi (piemēram, par apstrādes nolūkiem, apstrādē izmantoto personas datu kategorijām, datu saņēmējiem utt.);
- ☝ izsniegt apstrādāto personas datu kopiju.

Turklāt, ja apstrāde tiek veikta saskaņā ar piekrišanu vai līgumu, tad fiziska persona var pieprasīt atdot atpakaļ tās personas datus vai arī pārsūtīt tos citam uzņēmumam. Tās ir tiesības uz datu pārnesamību. Dati jāsniedz plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā.

Lai gan abas minētās tiesības ir cieši saistītas, tās tomēr ir divas atsevišķas tiesības. Tāpēc jums ir jāpārlicinās, ka šīs tiesības netiek jauktas, un attiecīgi par tām jāinformē fiziskas personas.

Jūsu pienākums: dzēšanas tiesības (tiesības tikt aizmirstam)

Dažās situācijās fiziskas personas var pieprasīt, lai datu pārzinis dzēš viņu personas datus, piemēram, ja dati attiecīgajam apstrādes nolūkam vairs nav vajadzīgi. Taču jūsu uzņēmumam nav pienākuma pildīt šo fiziskas personas prasību, ja:

- ☝ apstrāde nepieciešama kādas personas vārda brīvības un informācijas brīvības ievērošanai;
- ☝ jums personas dati jāglabā, lai izpildītu kādu juridisku pienākumu;
- ☝ personas dati jāglabā citu iemeslu dēļ sabiedrības interesēs, piemēram, sabiedrības veselības jomā vai zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos;
- ☝ personas dati jums ir vajadzīgi, lai celtu likumīgas prasības.

Jūsu pienākums: labošanas un iebilšanas tiesības

Ja fiziska persona uzskata, ka tās personas dati ir nepareizi, nepilnīgi vai neprecīzi, tai ir tiesības pieprasīt to labošanu vai precizēšanu bez nepamatotas kavēšanās.

Fiziska persona var arī jebkurā laikā iebilst pret savu personas datu apstrādi kādos konkrētos nolūkos, ja jūsu uzņēmums tos apstrādā, pamatojoties uz

legitīmām interesēm vai lai izpildītu sabiedrības interesēs īstenojamu uzdevumu. Ja jums nav tādu legītīmu interešu, kas ir svarīgākas par fiziskās personas interesēm, tad personas datu apstrāde jāpārtrauc. Tāpat fiziska persona var arī pieprasīt ierobežot tās personas datu apstrādi līdz brīdim, kad tiek noteikts, vai jūsu legītīmās intereses ir svarīgākas par šīs fiziskās personas interesēm. Taču tiešās tirgvedības gadījumā jums ir vispārīgs pienākums pārtraukt personas datu apstrādi, ja fiziska persona to ir pieprasījusi.

Brīdinājums attiecībā uz automatizētu lēmumu pieņemšanu un profilēšanu

Attiecībā uz fiziskām personām nedrīkst pieņemt lēmumus, kuru pamatā ir tikai automatizēta apstrāde. Taču šim nosacījumam ir arī daži izņēmumi, piemēram, gadījumos, kad fiziska persona ir nepārprotami piekritusi automatizētai lēmumu pieņemšanai. Izņemot gadījumus, kad automatizēta lēmumu pieņemšana paredzēta attiecīgā tiesību aktā, jūsu uzņēmumam ir pienākums:

- ☝ informēt fizisku personu par automatizētu lēmumu pieņemšanu;
- ☝ nodrošināt fiziskai personai tiesības pieprasīt cilvēka līdzdalību, lai pārskatītu automatizētā veidā pieņemtu lēmumu;
- ☝ sniegt fiziskai personai iespēju apstrīdēt automatizētā veidā pieņemtu lēmumu.

Piemēram, ja banka automatizētā veidā pieņem lēmumu par to, vai kādai konkrētai personai piešķirt aizdevumu, šī fiziskā persona jāinformē par automatizētā veidā pieņemto lēmumu un jādod tai iespēja lēmumu apstrīdēt un pieprasīt cilvēka līdzdalību.

Uz riska līmeni balstīti pienākumi

Papildus pienākumiem, kuru mērķis ir aizsargāt fizisku personu tiesības, Vispārīgajā datu aizsardzības regulā paredzēti arī vairāki pienākumi, kuru piemērošana atkarīga no riska līmeņa.

Jūsu pienākums: datu aizsardzības speciālista iecelšana

Datu aizsardzības speciālists uzrauga to, kā jūs ievērojat Vispārīgo datu aizsardzības regulu. Viens no datu aizsardzības speciālista pamatuzdevumiem ir informēt un konsultēt darbiniekus, kuri faktiski veic personas datu apstrādi, par viņu pienākumiem. Datu aizsardzības speciālists sadarbojas arī ar datu aizsardzības iestādēm, darbojoties kā datu aizsardzības iestāžu un fizisko personu kontaktpunkts.

Jūsu uzņēmumam ir pienākums iecelt datu aizsardzības speciālistu, ja:

- 👤 jūs regulāri un sistemātiski novērojat fiziskas personas vai apstrādājat īpašas datu kategorijas;
- 👤 datu apstrāde ir būtiska jūsu uzņēmējdarbības daļa;
- 👤 jūs to veicat plašā mērogā.

Piemēram, ja jūs apstrādājat personas datus, lai meklētājprogrammās pielāgotu reklāmu, pamatojoties uz cilvēku uzvedību tiešsaistē, tad saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu jums jāieceļ datu aizsardzības speciālists. Taču, ja tikai reizi gadā nosūtāt saviem klientiem reklāmas materiālus, datu aizsardzības speciālists jums nav vajadzīgs. Datu aizsardzības speciālists nav vajadzīgs arī tad, ja esat ģimenes ārsts un apkopojat datus par savu pacientu veselības stāvokli. Savukārt, ja apstrādājat personas datus par ģenētiku un veselību slimnīcas vajadzībām, jums ir vajadzīgs datu aizsardzības speciālists.

Jūsu pienākums: integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma

Ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu tiek ieviesti divi jauni principi — integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma.

Integrēta datu aizsardzība palīdz nodrošināt, ka uzņēmums datu aizsardzības apsvērumus ņem vērā jau agrīnos jauna personas datu apstrādes veida plānošanas posmos. Saskaņā ar šo principu datu pārzinim jāveic visi vajadzīgie tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai īstenotu datu aizsardzības principus un aizsargātu fizisku personu tiesības. Starp šiem pasākumiem var būt, piemēram, pseidonimizācijas izmantošana.

Integrēta datu aizsardzība līdz minimumam samazina konfidencialitātes riskus un palielina uzticēšanos. Jaunu preču un pakalpojumu izstrādes procesā par centrālo elementu nosakot datu aizsardzību, iespējamās datu aizsardzības problēmas var novērst jau agrīnā posmā. Turklāt šāda prakse palīdz uzlabot informētību par datu aizsardzības jautājumiem visās uzņēmuma nodaļās un līmeņos.

Datu aizsardzība pēc noklusējuma nozīmē, ka uzņēmumam vienmēr jānodrošina: kā noklusējuma iestatījumi tiek izmantoti tādi iestatījumi, kas vislabāk nodrošina lietotāju konfidencialitāti. Piemēram, ja ir pieejami divi iestatījumi, kas nodrošina lietotāju konfidencialitāti, un tikai viens no tiem neļauj citām personām piekļūt personu datiem, tas šis iestatījums jāizmanto kā noklusējuma iestatījums.

“Integrēta datu aizsardzība līdz minimumam samazina konfidencialitātes riskus un palielina uzticēšanos.”

“Datu aizsardzība pēc noklusējuma nozīmē, ka uzņēmumam vienmēr jānodrošina: kā noklusējuma iestatījumi tiek izmantoti tādi iestatījumi, kas vislabāk nodrošina lietotāju konfidencialitāti.”

Jūsu pienākums: pienācīga paziņošana datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā

Datu aizsardzības pārkāpums notiek brīdī, kad personas dati, par kuriem atbildat, ir nejauši vai nelikumīgi izpausti nepilnvarotiem saņēmējiem vai īslaicīgi nav pieejami, vai tikuši izmainīti.

Ļoti būtiski, lai jūsu uzņēmums īstenotu atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai

novērstu datu aizsardzības pārkāpumus. Taču, ja datu aizsardzības pārkāpums ir noticis un rada risku fiziskas personas tiesībām un brīvībām, jums par to ir jāpaziņo savai datu aizsardzības iestādei 72 stundu laikā no brīža, kad pārkāpums jums kļuvis zināms.

Atkarībā no tā, vai datu aizsardzības pārkāpums rada vai nerada *lielu* risku tā skartajām personām, uzņēmumam var nākties informēt visas fiziskās personas, kuras šis pārkāpums ir skāris.

Vai nosūtāt personas datus ārpus ES?

Vispārīgo datu aizsardzības regulu piemēro Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), kuru veido visas ES valstis, kā arī Islande, Lihtenšteina un Norvēģija. Ja personas dati tiek nosūtīti ārpus EEZ, Vispārīgās datu aizsardzības regulas nodrošinātajai aizsardzībai vajadzētu "sekot" datiem. Tas nozīmē — lai varētu nosūtīt datus uz ārvalstīm, uzņēmumiem jānodrošina noteiktu garantiju ieviešana.

Vispārīgā datu aizsardzības regula paredz daudzveidīgu mehānismu kopumu datu nosūtīšanai uz trešām valstīm. Saskaņā ar regulu šāda nosūtīšana ir atļauta, ja:

- 1.** ES attiecīgās valsts nodrošināto aizsardzību ir atzinusi par pietiekamu;
- 2.** jūsu uzņēmums veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atbilstošas garantijas, piemēram, iekļaujot īpašas klauzulas līgumā, kas noslēgts ar personas datu saņēmēju, kurš reģistrēts ārpus ES;
- 3.** jūsu uzņēmums datu nosūtīšanai izmanto kādu īpašu pamatojumu (atkāpi), piemēram, fiziskas personas piekrišanu.

Plašāka informācija par noteikumiem, kas attiecas uz datu starptautisku nosūtīšanu, pieejama Eiropas Komisijas paziņojumā "Apmaiņa ar personas datiem un šo datu aizsardzība globalizētā pasaulē": <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0007&from=LV>

Vai ir jāveic novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību?

Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību obligāti jāveic ikreiz, kad ieplānotā datu apstrāde varētu radīt augstu risku fizisku personu tiesībām un brīvībām. Tas var būt nepieciešams, piemēram, gadījumā, kad tiek izmantotas jaunas tehnoloģijas.

Saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu šāds augsts risks pastāv vismaz šādos gadījumos:

- 🔴 ja automatizētas apstrādes un profilēšanas mehānismi tiek izmantoti, lai sistemātiski un plaši novērtētu ar fiziskām personām saistītus aspektus;
- 🔴 ja notiek publiskas vietas sistemātiska plaša mēroga novērošana (piemēram, videonovērošana);
- 🔴 ja tiek veikta sensitīvu datu (piemēram, veselības datu) apstrāde plašā mērogā.

Novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību mērķis ir noteikt iespējamus riskus fiziskas personas tiesībām un brīvībām jau pirms personas datu apstrādes sākuma un risku iestāšanās. Laikus mazinot šādus riskus, var novērst kaitējuma rašanos un līdz minimumam samazināt saistītās izmaksas.

Ja novērtējumā par ietekmi uz datu aizsardzību minētie pasākumi nespēj novērst konstatētos augstos riskus, tad pirms plānotās datu apstrādes sākuma jākonsultējas ar datu aizsardzības iestādi.

“Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību obligāti jāveic ikreiz, kad ieplānotā datu apstrāde varētu radīt augstu risku fizisku personu tiesībām un brīvībām.”

Kas jums jā dara

Atbildiet uz pieprasījumiem!

Ja uzņēmums ir saņēmis pieprasījumu no fiziskas personas, kura vēlas īstenot savas tiesības, jums uz šādu pieprasījumu jāatbild bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Šo termiņu var pagarināt līdz diviem mēnešiem, kad ir saņemti sarežģīti vai ļoti daudzi pieprasījumi, ja vien attiecīgās fiziskās personas tiek informētas par šādu termiņa pagarināšanu. Turklāt pieprasījumi jāizskata **bez maksas**. Ja pieprasījums tiek noraidīts, jums attiecīgā persona jāinformē par šādas rīcības iemesliem un personas tiesībām iesniegt sūdzību datu aizsardzības iestādei.

Demonstrējiet atbilstību un reģistrējiet datu apstrādes darbības!

Viens no Vispārīgās datu aizsardzības regulas pamatprincipiem ir nodrošināt, ka uzņēmumi spēj demonstrēt atbilstību. Tas nozīmē, ka jums ir jāspēj pierādīt, ka jūsu uzņēmums rīkojas saskaņā ar regulu un

pilda visus tam piemērojamus pienākumus — jo īpaši pēc pieprasījuma vai datu aizsardzības iestādes veiktas pārbaudes laikā.

Viens veids, kā to nodrošināt, ir precīzi reģistrēt šādu informāciju:

- 👤 jūsu uzņēmuma, kurš veic datu apstrādi, nosaukums un kontaktinformācija;
- 👤 personas datu apstrādes iemesls(-i);
- 👤 to fizisko personu kategoriju apraksts, kuras sniedz savus personas datus;
- 👤 to organizāciju kategorijas, kas saņem personas datus;
- 👤 personas datu pārsūtīšana uz citu valsti vai citai organizācijai;
- 👤 personas datu glabāšanas termiņš;
- 👤 personas datu apstrādei izmantoto drošības līdzekļu apraksts.

Turklāt jūsu uzņēmumam vajadzētu arī izstrādāt un regulāri atjaunināt rakstiskas procedūras un pamatnostādnes un informēt par tām darbiniekus.

4. NODAĻA

VAI ESAT GATAVI IEVĒROT NOTEIKUMUS?

Pēc Vispārīgās datu aizsardzības regulas pieņemšanas personas datu apstrādes jomā bumbiņa patlaban atrodas jūsu laukuma pusē. Jūsu pirmais uzdevums ir apzināt savas pašreizējās datu apstrādes darbības un no jauna izvērtēt uzņēmuma iekšējos darbības procesus. Proti, jums ir:

- ☁ jānosaka, kādi dati ir jūsu rīcībā, kādos nolūkos tie ir savākti un kāds ir to glabāšanas juridiskais pamats;
- ☁ jāizvērtē visi noslēgtie līgumi, jo īpaši līgumi starp datu pārziņiem un datu apstrādātājiem;

- ☁ jāizvērtē visi pieejamie datu starptautiskas nosūtīšanas veidi un virzieni;
- ☁ jāpārskata jūsu uzņēmuma vispārējā pārvaldība (t. i., kādi IT un organizatoriskie pasākumi ir ieviesti uzņēmumā), pievērsties arī jautājumam, vai jums jāieceļ datu aizsardzības speciālists un vai jūs vēlaties to darīt.

Šajā procesā ir būtiski nodrošināt, lai šo jautājumu pārskatīšanā iesaistītos arī uzņēmuma augstākā vadība, sniedzot savu ieguldījumu, regulāri saņemot visu jaunāko informāciju un sniedzot konsultācijas par izmaiņām datu aizsardzības politikā.

Vai apstrādājat datus vairākās valstīs?

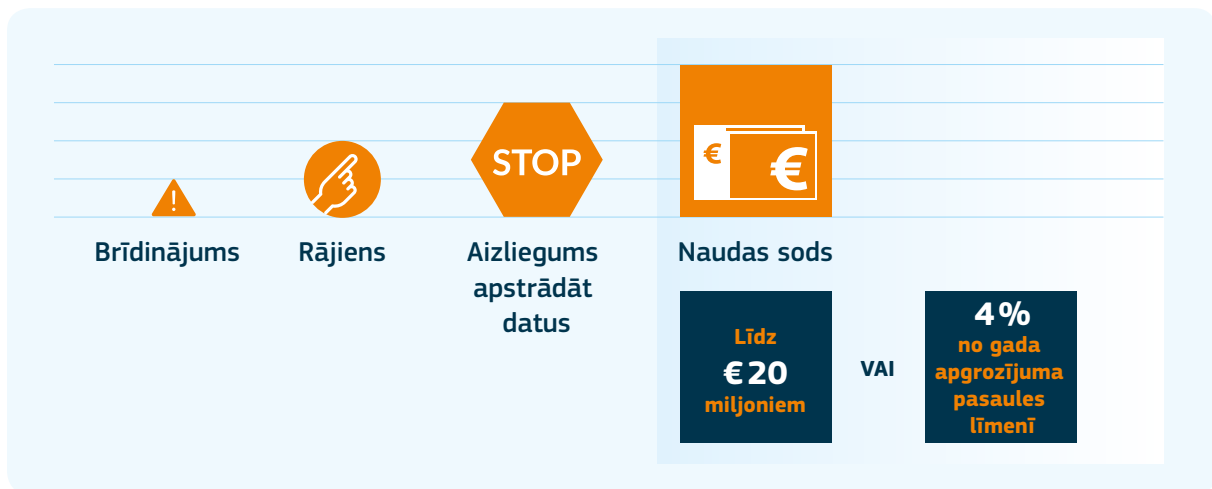
Datu pārrobežu apstrādes gadījumā kompetentā iestāde var būt citas valsts uzraudzības iestāde, nevis jūsu valsts datu aizsardzības iestāde. Parasti tā ir tās ES valsts datu

aizsardzības iestāde, kurā atrodas uzņēmuma galvenā uzņēmējdarbības vieta (kur tiek pieņemti lēmumi par datu apstrādes līdzekļiem un nolūkiem).

Noteikumu neievērošanas riski

Par Vispārīgās datu aizsardzības regulas noteikumu neievērošanu var piemērot ievērojamus naudas sodus — dažās nozarēs līdz pat 20 miljoniem EUR vai līdz 4 % no jūsu uzņēmuma apgrozījuma pasaules līmenī. Datu aizsardzības iestāde var piemērot papildu korektīvus pasākumus, piemēram, izdot rīkojumu par personas datu apstrādes pārtraukšanu. Jums vajadzētu ņemt vērā arī kaitējumu uzņēmuma reputācijai, ko varētu radīt šāda noteikumu neievērošana.

Ir skaidrs, ka Vispārīgās datu aizsardzības regulas neievērošanas izmaksas ir daudz lielākas nekā jebkādi ieguldījumi, kas veikti, lai varētu to ievērot.

Vai jums ir kādi jautājumi?

Vai pastāv vēl kādas bažas? Lūdzu, sazinieties ar savas valsts datu aizsardzības iestādi.

Atrodiet savu valsts datu aizsardzības iestādi tiešsaistē:

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/structure/data-protection-authorities/index_en.htm

SVARĪGS PAZIŅOJUMS

Informācija un norādījumi šajā brošūrā paredzēti tam, lai uzlabotu izpratni par ES datu aizsardzības noteikumiem.

Tā domāta vienīgi kā uzziņas līdzeklis — juridisks spēks ir vienīgi Vispārīgās datu aizsardzības regulas tekstam. Tādējādi tikai Vispārīgā datu aizsardzības regula nosaka personu tiesības un pienākumus. Šeit sniegtā informācija nerada nekādas īstenojamas tiesības vai cerības.

ES tiesību aktu saistoša interpretācija ir vienīgi Eiropas Savienības Tiesas kompetencē. Šajā brošūrā paustie viedokļi nekādi neskar nostāju, kāda Komisijai varētu būt Eiropas Savienības Tiesas priekšā.

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Eiropas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā šajā brošūrā sniegtā informācija tiek izmantota.

Šajā brošūrā atspoguļota situācija tās sagatavošanas brīdī, tā jāuztver kā mainīgs dokuments, kurā var veikt uzlabojumus, tāpēc tās saturu var mainīt bez iepriekšēja brīdinājuma.

Kā sazināties ar ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: https://europa.eu/european-union/contact_lv

Kā atrast informāciju par ES

Internetā

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama vietnē *Europa*: https://europa.eu/european-union/index_lv

ES publikācijas

ES bezmaksas un maksas publikācijas varat lejupielādēt vai pasūtīt vietnē *EU Bookshop*: <https://publications.europa.eu/bookshop>. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko informācijas centru (sk. https://europa.eu/european-union/contact_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1952. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē *EUR-Lex*: <http://eur-lex.europa.eu>

ES atklātie dati

ES Atklāto datu portāls (<http://data.europa.eu/euodp/lv>) dod piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un bez maksas izmantot kā komerciāliem, tā nekomerciāliem mērķiem.

Vispārīgā datu aizsardzības regula reglamentē to, kā uzņēmumi apstrādā un pārvalda personas datus. Tā kā tagad pastāv vienoti Eiropas personas datu aizsardzības noteikumi, jūsu uzņēmumam, piedāvājot preces un pakalpojumus ES tirgū, jāievēro galvenokārt tikai viens datu aizsardzības tiesību akts.

Vienkāršojot normatīvo vidi uzņēmumiem, Vispārīgā datu aizsardzības regula jūsu uzņēmumam sniedz jaunu iespēju uzlabot personas datu pārvaldību un tādējādi arī patērētāju uzticēšanos jūsu uzņēmumam.

Šajā brošūrā aprakstīti jūsu uzņēmuma pienākumi saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu.

europa.eu/dataprotection/lv

